

Лисак Д.І.
здобувач 4 курсу
за спеціальністю 052 «Політологія»
Науковий керівник: **Грицишена З.О.**
PhD, ст.викладач,
Державний університет «Житомирська політехніка»

КРИЗОВІ PR-КОМУНІКАЦІЇ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну у 2022 році питання інформаційної безпеки набуло статусу одного з ключових компонентів національної безпеки. В умовах гібридної війни особливої важливості набули кризові PR-комунікації, які виконують функції швидкого реагування, консолідації суспільства, протидії дезінформаційним кампаніям, зміцнення довіри громадян до державних інституцій та забезпечення координації міжнародної підтримки. Актуальність дослідження цієї теми зумовлена потребою у формуванні дієвої державної інформаційної політики та розвитку стратегічних комунікацій в умовах тривалого воєнного конфлікту.

Отже, в сучасних реаліях війни росії проти України, що триває з 2014 року, кризові PR-комунікації посідають центральне місце в системі державної інформаційної політики. Гібридний характер війни, масштабні інформаційні атаки, поширення дезінформації та маніпуляції громадською свідомістю зумовлюють необхідність створення ефективної комунікаційної системи, здатної оперативно реагувати на виклики, забезпечувати відкритість державних рішень, підтримувати моральну стійкість населення та зміцнювати міжнародний авторитет України.

Актуальність дослідження посилюється тим, що саме через ефективні кризові комунікації держава може не лише попередити паніку в суспільстві, але й мобілізувати населення до опору, доносити до світової спільноти правду про війну, створювати стратегічну наративну перевагу у глобальному інформаційному просторі. Як зазначає О. Васильченко, в умовах воєнної загрози «комунікація стає не лише інструментом, а частиною фронту» [1].

За визначенням Дж. Грюнінга, кризові PR-комунікації являють собою організований, цілеспрямований процес, що охоплює комплекс дій, спрямованих

на збереження позитивного іміджу, підтримання довіри до організації або держави в умовах інформаційної турбулентності та підвищеної соціальної напруги [5]. У вітчизняному контексті поняття кризових комунікацій має ширше значення: воно включає антикризову риторику, централізоване роз'яснення державної політики, реалізацію контрдезінформаційних заходів.

При аналізі класичних та сучасних моделей кризових комунікацій варто детально розглянути Модель трьох етапів кризи (Fink Model, 1986). Стівен Фінк структурував кризу на три ключові фази: початкова стадія (prodromal stage) – характеризується ідентифікацією перших сигналів і симптомів потенційної загрози; гостра стадія (acute stage) – представляє собою кульмінаційний момент розгортання кризи, який потребує негайного та ефективного реагування; посткризова стадія (chronic and resolution stages) – охоплює період після досягнення стабілізації обстановки, протягом якого здійснюється відновлення репутаційного капіталу та проводиться ретельний аналіз допущених помилок і прорахунків. Дана модель знаходить широке застосування в урядових інституціях і військових структурах, насамперед для конструювання комунікаційних стратегій в умовах надзвичайних і кризових ситуацій.

Кризові PR-комунікації та державна інформаційна політика в умовах війни утворюють складну інтегровану систему, яка повинна відповідати принципам безпеки, мобільності, достовірності та консолідації. Українська практика підтверджує, що ефективна комунікація під час війни може виступати детермінантою національної стійкості, забезпечувати розширення міжнародної підтримки й посилювати політичний вплив держави на глобальному рівні. Такий досвід має значну теоретичну й практичну цінність, оскільки потребує подальшого наукового узагальнення та інституціоналізації у системі публічного управління [2].

Специфіка кризових PR-комунікацій і державної інформаційної політики в умовах війни полягає у високій оперативності, централізованості та орієнтації на багатовимірний вплив – як на внутрішню аудиторію, так і на міжнародну спільноту. У такий складних і динамічних умовах державі необхідно поєднувати стандартні практики інформаційного управління з інноваційними технологіями, швидко адаптувати стратегії і забезпечувати психологічну стійкість населення. Аналіз специфіки таких комунікацій дозволяє зрозуміти, як через чітко визначені

канали, єдиний голос держави та інтегровані інформаційні системи можна досягти стабільності та легітимності, що є критично важливими у воєнний час.

В умовах повномасштабної війни проти російської федерації Україна гостро потребує ефективної, узгодженої та стійкої системи кризових PR-комунікацій, що виступає ключовим складником державної інформаційної політики. Інформаційне протистояння є не менш напруженим, ніж бойові дії у фізичному просторі, тому від уряду вимагаються оперативність, прозорість, підтримання суспільної довіри та здатність протидіяти дезінформації. У цьому контексті особливо важливим є формування практичних рекомендацій, заснованих на українському досвіді 2022–2025 рр. і адаптації перевірених міжнародних підходів. Інституційне вдосконалення системи кризових комунікацій в Україні потребує реалізації комплексу послідовних і системних заходів, а саме: створення Єдиного кризового координаційного центру з комунікацій, законодавче врегулювання стандартів кризових комунікацій, розроблення та впровадження програми підготовки сертифікованих кризових PR-фахівців, проведення регулярних симуляційних навчань і тренінгів для органів влади, розширення цифрових каналів офіційної комунікації, впровадження платформи для моніторингу та раннього реагування на дезінформацію.

Реформування системи кризових PR-комунікацій в Україні має стати одним із ключових напрямів державної інформаційної політики. Йдеться не лише про оперативне реагування на кризові ситуації, а й про формування культури інформаційної відповідальності як з боку державних інституцій, так і громадянського суспільства.

Список використаних джерел

1. Васильченко О. Кризові комунікації в умовах гібридної війни. К.: НІСД, 2022. С. 15
2. Савінова О.М. Стратегічні комунікації як інструмент національної безпеки. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2022. №6. С. 123–128.
3. Стратегія інформаційної безпеки України: Указ Президента України № 685/2021 від 14.09.2021 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021>

4. Указ Президента України № 156/2022 «Про єдину інформаційну політику в умовах воєнного стану» від 19 березня 2022 року. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/1562022-41761>

5. Grunig J. E., Hunt T. Public Relations: Strategies and Tactics. Boston: Pearson, 2014. 512 p.